

עדר הגארנסיות הגדול בעולם

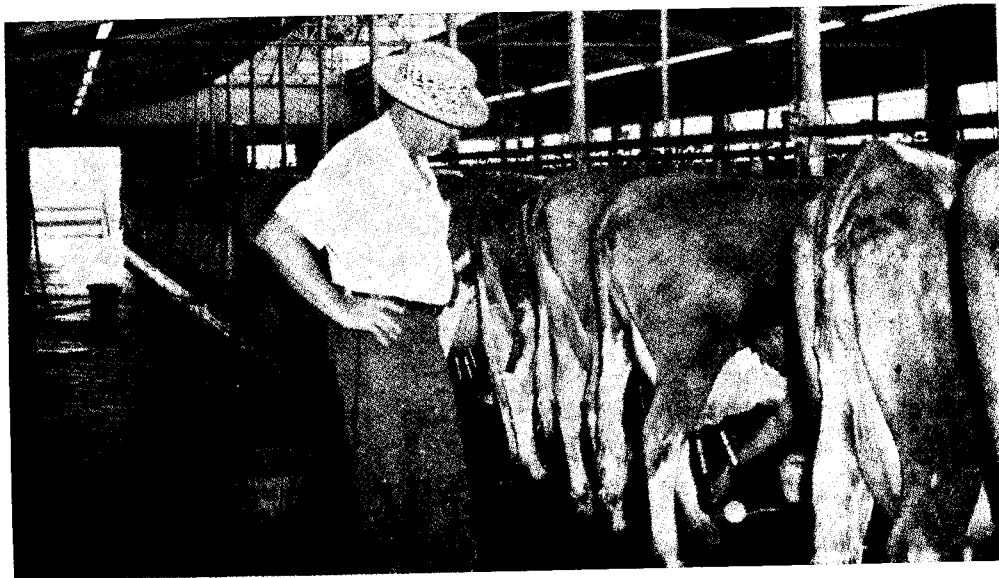
העדר בן 3100 ראש, והוא שוכן בדרומה של מדינת ניו-מאקסיקו. להלן נביא מספר פרטים על נוהלי ההזנה והמימשק במשק זה.

פרייס האב, אתו החל פול את השותפות, מנהל כיום ליד אל-פאסו משק הולשטיניות בן 2200 ראש.

המשק משתרע על שטח המתקרב ל-5000 דונמים. כ-1250 דונם מיועדים לאספסת המוגשת כירק קצוץ וכ-1000 דונמים — תירס לתחמיץ. כותנה מגודלת על 1000 דונמים נוספים. הספקת המים מ-8 בארות מושלמת על ידי מים המובאים מן הנהר, מרחק 50 ק"מ מן המשק (אחת הבארות). למשל, שעומקה כ-20 מטרים. מספקת כ-540 מ"ק מים לשעה). ביתן החליבה, בן 272 העמדות, הינו מלא פרות משך 16 שעות ביממה. את 8 השעות היתרות מנצלים לניקוי של הביתן ולהכנתו לשלב הבא בעבודה. כל קבוצה של פרות נרחצת לפני היכנסה לביתן והזבל הנוזלי נשאב ומוזרם לתעלות ההשקיה. צוות בן 25 עובדים משתלט על כל עבודות החליבה

בעברך בשטחים השוממים של דרום-ניו-מאקסיקו לא תשער בנפשך כי בעוד מספר קילור-מטרים, כ-1000 ק"מ צפונה לאל-פאסו, תגיע למשקי פרייס-בלאק, שהם מערכת משקי חלב מודרניים עם עדר בן 3100 ראש מכל הגילים, בכלל זה 1700 חולבות.

משק ענק זה לא צמח סתם, ככה, מאפס. ראשית, הנהר (הריוגראנדה) העובר בסמוך מע-ניק, בעזרת משאבות, את המים הדרושים להספקת המספוא למשק כזה. והשנית, הניהול וה-מימשק, אשר בלעדיהם לא תיתכן ההצלחה. פאול בלאק, שהוא סגן נשיא מועצת המנהלים, ואשר עינו פקוחה על כל פרט ופרט, אומר: "קודם לכל עליך לנהל כדבעי משק קטן ואז תוכל לנהל היטב אף משק גדול". פול בלאק החל ב-1932 עם עדר בן 50 ראש מעורבות. שותפו, רוברט פרייס, שהוא בנו של רוברט

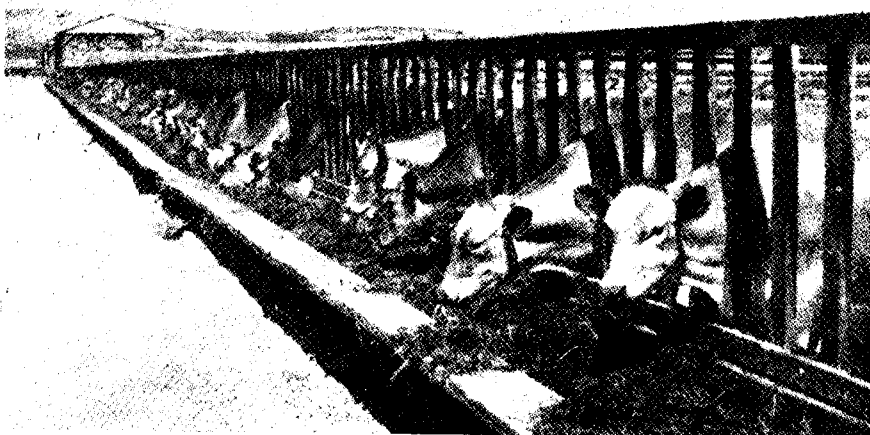
רפת החליבה עם 272 עמדות, תפוסה בפרות נחלבות במשך 16 שעות ביממה. בעל העדר מפקח על עבודת החליבה של 1 מבין 14 החולבים הקבועים.

את התערובת מגישים לפרות בהתאם לתנאי כותיהן. לדוגמה, פרה המניבה 10-15 ק"ג חלב ליום מקבלת רק כ־2 ק"ג תערובת ליום. על כל 2½ קילו חלב נוספים מעל לכמות הנ"ל היא מקבלת קילו אחד תערובת. מנת המזון היומית הממוצעת מורכבת מ־7 ק"ג תערובת, 7.5 ק"ג שחת, 11 ק"ג ירק קצוץ או 5 ק"ג תחמיץ תירס. "השנה אנו מגישים, לניסיון, כופתיות אספסת, העולות אמנם כ־2-3 דולרים הטונה יותר מאס־פסת בחבילות", אומר בלאק — "אך הטיפול בהן נוח יותר וכן נפח איחסון קטן יותר. אנו יכולים לאחסן 900 טונות כופתיות באותו אוסם בו היינו מאחסנים 500 טונות שחת בחבילות".

את הפרות מזריעים בבוקר או בערב, בהתאם למועד בו הבחינו בהתייחסותן לראשונה. אלו שמוזהות עד 10 בבוקר מוזרעות השכם בבוקר שלמחרת; אלו שזוהו לפני 10 בבוקר מוזרעות ב־3.30 אח־צ. בדיקת ההריון נערכת 45-60 יום לאחר ההזויה ואחוז ההתעברות מגיע ל־55. באשר לאמצעי התברואה, העיר פרייס כדל־להלן: "הדברת המחלות הינה נושא בפני עצמה, אולם בקיצור ניתן לומר כי אנו מחסנים את בהמותינו נגד הפלה מידבקת, לאפטוספירוזיס, ומחלות מידבקות אחרות, מדי שנה, כאשר הפ־רות מתייבשות. אנו נוקטים בכל אמצעי הבדי-

והניקוי, במשמרות מפוצלות. הפרות נחלבות פע־מיים ביום, 238 לשעה, בממוצע. בביתן 8 שורות של עמדות, 34 פרות לכל שורה. שבע שורות משמשות לחליבה רגילה, בעוד שהשמינית מש־משת לחליבת פרות שאך זה המליטו, מתייבשות וכד'. כל אחד מן החולבים חולב 208 פרות ביום. כל חולב עובד משמרת בת 8 שעות — מ־7 עד 11 בבוקר ומ־12 עד 4 אח־צ, או מ־7 עד 11 בערב ומ־12 עד 4 לפנות בוקר. 7 חול־בים לכל משמרת. חלק מן החולבים מועסקים במשקי פרייס־בלאק מזה 20 שנה ואף יותר. לצוות הפיקוח חלק ברווחים, מזה שנים רבות, וזאת כתמריץ להקדשת מלוא תשומת־הלב וה־מאמץ לתפקידיהם. הטבותיהם מחושבות על יסוד יתרת־הרווחים מן המשק שמעל ומעבר לרוו־חיים על ההשקעה היסודית; יתרת־רווח זו מת־חלקת ביניהם לבין ההנהלה.

המרכיב העיקרי בתערובת הינו סורגום המילו, המהווה כמחצית המנה. גרגרים אחרים, כגון שעורה, חיטה, תירס ושיבולת־שועל נכללים במנה בהתאם לאפשרויות. רמת חלבון של 13 עד 16 אחוזים נשמרת במנה על ידי כוספת כותנה ואוריאה (שינן) בשיעור 10 ק"ג לטונה. כמו כן מוסיפים חנקן בלתי חלבוני בצורת דריאמון זרחתי בשיעור של 14 ק"ג לטונה.

מספוא ירוק טרי וקצוץ מוגש באיבוס פעמיים ביום המנה היומית — כ־11 ק"ג ביום רובו של המספוא הגס — אספסת משטחי השלחין.

קבוצה של עגלות קטנות מבין 1400 העגלות שמגדלים לצורך התחלופה בעדר הפרות.

כל וולד יונק חלב מאמו, לפחות בזמן הראשון. הוולדות מועברים מן המקומות בהם נולדו אל רפת הגידול. כל אחד מהם מוכנס לתא אינדיבידואלי שחוטא אך זה מכבר. האחראי על הגידול מטפל בטבור, מחסן בבאקטרין מעורב, מזריק 2 סמ"ק ויטאמינים A, D, E. 5 סמ"ק סארום קלוסטרדייום פאסטוראלה וכן חיסון אלאנקו באר 3.

מזינים את הוולדות בקולוסטרום טרי, לו מוסיפים במשך 5 הימים הראשונים כפית אב"ק מסיסה של גיטרופוראזון לכל ארוחה. משך שבועיים מגישים קולוסטרום בלבד כשבצד מגישים מעט כופתיות של תערובת יונקים. בעבר נהגו להגיש קולוסטרום בלבד משך כל החודש הראשון אולם נמצא כי עקב תנודות בהרכבו של הקולוסטרום נגרמו שלשולים. עתה, החל מן השבוע השלישי מוסיפים לקולוסטרום כדי מחצית תחליף חלב והתוצאות היו משביעות רצון.

מונעים גידול קרניהם של כל הוולדות בגיל שבועיים. לצורך זה משתמשים בסכין דמויית כף.

את העגלות משאירים בתאים האינדיבידואליים לפחות עד לגיל של 6 שבועות; בגיל זה הן מועברות לקוראליים בקבוצות של 8. שם הן מוחזקות עד לגיל של $2\frac{1}{2}$ –3 חודשים וניי-

קה והטיפול על מנת לצמצם את ממדי מחלות העטין ככל האפשר. מדי חודש נבדקות כל הפרות בשיטת סמ"ט על ידי מבקר החלב הרשמי. כל הפרות המגיעות לדרגות נגיעות 2 ומעלה מדגימה מעורבת (של העטין כולו) מועברות לבדיקה אינדיבידואלית של כל רבע ורבע ומ"קבלות טיפולים בהתאם. לעתים נדירות עולה חלקן של פרותינו המקבלות טיפול נגד מחלות עטין על אחוז אחד.

פרות מתייבשות נתונות לטיפול שיטתי נגד מחלות עטין על ידי שמחדירים חומרים אנטי-ביוטיים לכל אחד מן הרבעים משך תקופת היר בש. כל פרה יבשה עם סימני דלקת באחד מרבעיה עוברת בדיקות לעתים מזומנות על מנת להבטיח כניסתה לתקופת החליבה הבאה ללא דלקת.

נתוני התנובה נאספים ונשמרים בכרטיסי מחשב רשמיים. כרטיסים אלה בצירוף כל הפרטים האחרים על כל פרה ופרה נשמרים בתיקים מיוחדים במשק. בתיקים מרוכזים כל הפרטים על הפרה — המוצא, מצב הבריאות, מיבחן מבנה הגוף, המלטות, התעברויות וכן כל שאר הפרטים על חיי הבהמה.

כ-1400 עגלות מגדלים לצורך הספקת פרות חילופין. מרבית הבהמות מורעת מלאכותית וה"הזרעה מבוצעת על ידי עובדי המשק.

עד הגיעה לגיל ההזרעה — 15 חודש — ואז היא מקבלת את מספר העדר הקבוע, אשר נקבע בגופה על ידי נתר מאכל. לאחר בדיקת הריון חיובית מסמנים בחנקת־הכסף את תאריך ההמלטה המשווער. דבר זה מאפשר לקבץ ביחד את המבכירות המועמדות להמלטה.

עד למותה בדצמבר 1968 היתה „קובילי“ גאוות העדר. היא רשמה לזכותה חמישה שיאים לאומיים בחמש שנים רצופות. תנובותיה, כולן מבוססות על תקופה של 305 (פרט לראשונה שנתמשכה 365 ימים) ושתי חליבות ליום, היו:

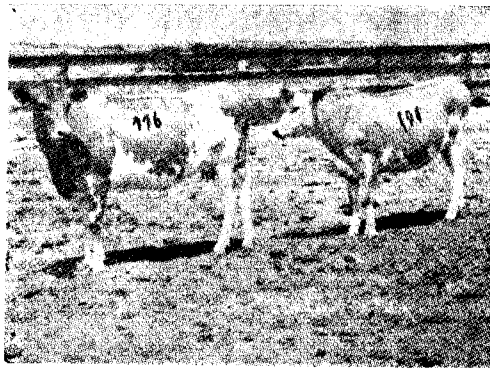
השנה	חלב, ק"ג	שומן, ק"ג	גיל, שנים
1962	9230	359	2
1964	9064	373	3
1965	10186	450	4
1966	10539	505	5
1967	11273	540	6.10

תנובת החלב היומית בת 24 אלף ליטרים לערך זורמת ממכונות החליבה, דרך מערכת צינורות למקרר ומשם למיכלים מצננים, בהם מקורר החלב עד ל־1 מ"צ. מדי יומיים מובל החלב במיכלית העירה.

החלב משווק מהמשק בארזות נאות בעלות צבעים מושכים.

משקי פרייס־בלאק מהווים דוגמה ומופת לחקלאות מדעית. מוקדשת תשומת־לב רבה ל־יעילות מאכסימאלית בכל השלבים, ופירושו של דבר — מיכון ואוטומאציה מאכסימאליים. העדר מצטיין בתכונותיו ומוצגיו (פרים ופרות) זוכים במספר רב של פרסים בתערוכות ותצור גות ארציות. בעלי המשק הינם כולם בוגרי אוניברסיטאות במקצועות החקלאות. מומחים סבורים כי איזורים מדבריים עם שמש לוהטת בקיץ וחילופי טמפרטורה קיצוניים בין יום ולילה אינם הולמים את צורכי משק החלב. משקי בלאק־פרייס הינם הוכחה ניצחת לכך שיידע מדעי ומימשק טוב — ולא דווקא מ־קומו של המשק — הינם המפתח להצלחה ב־משק החלב.

תומצת מ„הוארד'ס דיירימן“
חוברת 10 ביולי 1970

תאריך ההמלטה הצפוייה מסומן בחנקת־הכסף ובהתאם לכך מקבצים אותן לקבוצות.

זונות בתחליף חלב, שחת אספסת מאיכות משור בחת ותערובת המורכבת משני חלקי שיבולת־שועל מעוכה וחלק אחד כופתיות סטארטר. בגיל זה, בו גומלים את העגלות בדרך כלל, מסירים את הפטמות השרידיות ומחסנים אותן בבאקטרין מעורב מס' 3.

בשלב זה אף משנים את התערובת. במקום תערובת הש"ש והכופתיות מגישים עתה תערובת מזון מרוכז המכילה בעיקר סורגום מילו גרוס או מעורב עם כוספת כותנה, שינן, ויטאמין A ומינראלים. תערובת זו מוגשת בשיעור של 1.5 ק"ג ליום. לתערובת זו מוסיפים 0.5 ק"ג כופ־תיות סטארטר לראש ליום. שחת אספסת משור בחת מוגשת חפשי.

בגיל של 6 חודשים מקבלות העגלות את החיסון נגד הפלה מידבקת, וסימון אוזן רשמי, הנושא מספר זהה לזה שקועקע בגופן עם הלידה.

בגיל זה הן מועברות לסככות, שם תוחזקנה עד הגיען לגיל ההזרעה. ב־18 החודשים הבאים תהא מנת מזונם מורכבת בעיקרה ממספוא גס: שחת אספסת, ירק אספסת ותחמיץ תירס. כמו כן מוסיפים להם מנה קלה של גרגרי מילו מעוכים. למילו מוסיפים מינראלים, ויטאמין A בשיעור של 20 או 40 אלף יחידות לקילו מס־פוא ומולאסה.

כל עגלה מסומנת בתווית־אוזן ובמספר־קעקוע מיד עם היוולדה. מספרה זה צמוד אליה